

૩. સોનેરી પંખી

શ્રદ્ધા ત્રિવેદી

નંદનના મામા શહેરમાં રહેતા હતા. એકવાર નંદનના મામા નંદનના ઘેર આવ્યા. સવારના દસ વાગ્યા હતા. પણ નંદન ઊંઘતો હતો. અગિયાર વાગ્યાની તો નિશાળ હતી. મામાને ખૂબ નવાઈ લાગી. તેમણે નંદનને જગાડ્યો.

નંદન ઊઠ્યો,
સમય થોડો હતો તેથી
તેણે ઝટ ઝટ ખાઈ લીધું
ને ગયો નિશાળે.

નંદનની મમ્મી
કહે, આવું જ થાય છે.
ભારે ઊંઘણાશી છે
નંદન ! મોડો ઊઠે ત્યારે
લેસન પણ કરવાનો
સમય ભાગ્યે જ મળે છે.
રાત્રેય થાકેલો ઊંઘે છે.

એક દિવસ માથું દુઃખે અને એક દિવસ પગ દુઃખે એવું થાય છે.

મામા બે-ત્રણ દિવસ રહ્યા. તેમણે જોયું કે નંદન મોડો જ ઊઠે છે અને તેથી કંઈ જ કરી શકતો નથી.

બે-ત્રણ દિવસ પછીની વાત છે. નંદન અંદરના ઓરડામાં સૂતો હતો. જાગી તો ગયેલો પણ પથારીમાં ખાલી પડી રહ્યો હતો. નંદનની મમ્મીને મામા કહેતા હતા, જો બહેન ! એક ખાનગી વાત કહું, એવું સાંભળ્યું છે કે એક સોનેરી પંખી છે. જો કોઈ એ પંખી જુએ તો પછી એનો બેડો પાર થઈ જાય. શરીર પણ સારું રહે અને મન પણ. તેથી તે માણસ બધાંય કામ સારી રીતે કરી શકે. એ પંખી મારા વિનુએ જોયું ત્યારથી તે કેવો હટ્ટોકટ્ટો થઈ ગયો છે ! ને ભણવામાંય આગળ ! આ તારા નંદન કરતાં ઉંમરમાં નાના છે, પણ દેખાય છે કેવો મોટો !

આ સાંભળી નંદનની મમ્મીએ કહ્યું, ‘પણ એ સોનેરી પંખી હોય છે ક્યાં ? એ દેખાય ક્યારે ?’

મામા કહે, ‘એ જોવા માટે તો વહેલા ઊઠવું પડે ! સીમમાં જવું પડે. ત્યાં ખુલ્લી જગ્યાથી એ બહુ સરસ રીતે દેખાય. વળી એ પંખી એવું છે ને કે ઓછામાં ઓછું બે-ત્રણ મહિના એની પાછળ પડીએ ત્યારે માંડ ઓળખાય! બહેન, મારું કામ હવે પૂરું થઈ ગયું છે એટલે આજ હું જાઉં. કોઈ વાર કાગળ પત્ર લખજે.’

આ બધી વાત નંદન અંદર પડ્યે પડ્યે સાંભળતો હતો. તેને થયું, વિનુની જેમ જો મનેય સોનેરી પંખી જોવાનું મળી જાય તો બસ, મારોય બેડો પાર, એ જોવા વહેલું ઊઠવું પડે એટલું જ ને !

તે રાત્રે તે તેના પપ્પાને એવું કહીને સૂતો કે મને વહેલો પાંચ વાગ્યે ઉઠાડજો. તેની આ વાત સાંભળીને તેનાં મમ્મી-પપ્પાને આશ્ચર્ય થયું. સાથે સાથે આનંદેય થયો.

બીજા દિવસે નંદન વહેલી સવારે ઊઠ્યો ને ફરવા ગયો. ગામના તળાવકિનારે આવેલા મંદિરમાં ગયો. ત્યાં ઘણાં લોકો આવેલાં હતાં. આજ સુધી તેને તો આવી કંઈ ખબર જ નહોતી. ફરતો ફરતો ઘણી વારે તે ઘેર પહોંચ્યો.

થાક્યો તો હતો પણ ખુલ્લી હવામાં ફરવાથી તેને સારું લાગ્યું હતું. મમ્મીએ તૈયાર કરેલું દૂધ પી લીધું ને પછી નાહીધોઈને લેસન કરવા બેઠો. લેસન પણ બધું થઈ ગયું. બધાં કામ શાંતિથી કર્યાં ને સમયસર શાળાએ પણ ગયો.

પછી તો તે તેનો આ ક્રમ ચાલતો રહ્યો. કોઈક વાર તે ઉત્તર દિશામાં જતો તો કોઈક વાર દક્ષિણમાં. થોડા જ દિવસોમાં તે આખી સીમમાં ફરી વળ્યો. હવે તેની તબિયત પણ સુધરવા માંડી હતી. ગાલ ભરાયા હતા. તેને નવું કામ કરવાનું મન થતું હતું. મહિના પછી તો એવી સ્થિતિ થઈ કે તેને ઉઠાડવો પણ પડતો નહિ, તે જાતે જ ઊઠી જતો. એમ કરતાં કરતાં બે મહિના થઈ ગયા, પણ નંદનને પેલું સોનેરી પંખી દેખાયું નહિ.

દરમિયાન તેની શાળામાં પરીક્ષા આવી. તેણે તે ઉત્સાહથી આપી. બીજે અઠવાડિયે તેનું પરિણામ આવ્યું. ત્યારે બધાંને ખૂબ આશ્ચર્ય થયું. કાયમ ત્રણ વિષયમાં નાપાસ થનાર નંદન આ વખતે ત્રીજા નંબરે પાસ થયો હતો. સૌએ તેને ખૂબ જ અભિનંદન આપ્યાં. તેને તે ખૂબ ગમ્યું. તેને થયું કે સોનેરી પંખી તો હજી જોયું નથી છતાંય આટલું સરસ હું ભણી શકું છું. આટલો બધો લાભ થયો છે, તો પછી જ્યારે એને જોઈશ ત્યારે કેટલો લાભ થશે ?

તે બીજા દિવસે નિયમ મુજબ વહેલો ફરવા ગયો. તળાવને કાંઠે ઊભા ઊભા તે ચારે તરફ જોઈ રહ્યો હતો. સવારનો શીળો પવન ખાઈ રહ્યો હતો. દૂર દૂર સૂર્ય ઊગી રહ્યો હતો. તે એક ઝાડના થડ નીચે બેઠો. પંખીઓ કલરવ કરતાં આમતેમ ટોળામાં જઈ રહ્યાં હતાં. કેસરવર્ણા સૂર્યની કિનારી દેખાઈ. ધીમે ધીમે સૂર્ય ઊંચો આવતો ગયો. તે જોઈ જ રહ્યો ને અચાનક તેને સૂઝ્યું, ‘શું મામાએ જે સોનેરી પંખીની વાત કરી હતી તે આ સૂરજ તો નહિ હોય !’

તે ઘરે ગયો ને મામાને પત્ર લખવા બેસી ગયો.

પૂજ્ય મામા,

તમે જે સોનેરી પંખીની વાત કરી હતી તે મને લાગે છે કે સૂરજ હશે. એને મેં જોયો. રોજ જોઉં છું ને રોજ જોઈશ. હવે તે જોવા માટે દૂર સુધી જવું નહિ પડે. માત્ર વહેલા ઊઠી અગાશીમાં ઊભો રહીશ તોય હવે એ સોનેરી પંખી દેખાશે. હું ત્રીજા નંબરે પાસ થયો છું. હવે હું જરૂર પહેલા નંબરે પાસ થઈશ.

લિ. તમારો નંદન

શબ્દસમજૂતી

ઊંઘણશી ઊંઘ્યા કરવાની ટેવવાળું **ખાનગી** પોતીકું, અંગત **સોનેરી** સોના જેવા પીળા રંગનું **સીમ** ખેતર કે ગામની હદ **આશ્ચર્ય** નવાઈ, અચંબો

● અઘરી જોડણી ધરાવતા શબ્દો :

નિશ્ચય	હરિશ્ચંદ્ર	સિત્તેર
પશ્ચિમ	નિશ્ચિત	હાઈસ્કૂલ
આશ્ચર્ય	વાયવ્ય	વિદ્યાર્થી
નૈર્ઋત્ય	મધ્યાહ્ન	વિદ્યાર્થિની

